

Planetaariset ilmiöt

Johtuvat siitä että Maa on pallonmuotoinen, ja liikkuu avaruudessa (Auringon ja akselinsa ympäri).

- 1. Vuodenajat** (akseli 23.5° vinossa kiertoradan tasoon nähden)
- 2. Vuorokaudenajat** (Maa pyörähtää akselinsa ympäri n. vuorokaudessa)
- 3. Coriolisvoima** (pyörimisestä johtuva sivuttaisliike muuttuu päiväntasaajalta navoille)
 - Kääntää liikkeen pohjoisella pallonpuoliskolla oikealle ja eteläisellä vasemmalle.
 - Vaikuttaa mm. tuuliin ja merivirtoihin.
- 4. Vuorovesi** (vuoksi ja luode)
 - Johtuu Kuun ja Auringon vetovoimasta.
 - Vesi korkeimmillaan Kuun suunnalla ja Maapallon vastakkaisella puolella!
 - Korkeimman ja matalimman veden väli 6 t 12 min 30 s.
 - Tulvavuoksi kun Aurinko ja Kuu samalla suunnalla.
 - Vajaavuoksi kun Aurinko ja Kuu 90 asteen kulmassa suhteessa Maahan.

laskuvesi

nousu-
vesi

Kuu
nousu-
vesi

laskuvesi

1

Tulvavuoksi

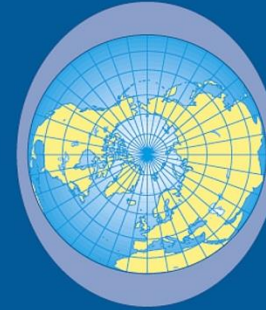

Aurinko

2

Vajaavuoksi

Puolikuu

Aurinko

3

Tulvavuoksi

Täysikuu

Aurinko

Huomaa:

- Vuoroveden vaihtelu riippuu mm. rannan muodoista ja syvyydestä.
- Voimakkainta kapeissa lahdissa ja joensuissa.
- Itämerellä ilmanpaineen vaihtelu vuorovetta merkittävämpää.